

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Хмельницький національний університет
Освітня програма	23826 Архітектура та містобудування
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	191 Архітектура та містобудування

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

10.06.2021 р.

Справа № 0729/АС-21

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 19 "Архітектура та будівництво" у складі:

Товбич Валерій Васильович – головуєчий,

Бродко Оксана Антонівна,

Бурак Костянтин Омелянович,

Волкова Вікторія Євгенівна,

Гамеляк Ігор Павлович,

Дорошенко Юрій Олександрович,

Плутін Андрій Аркадійович,

Ремізова Олена Ігорівна,

Семко Олександр Володимирович,

Третяк Корнелій Романович,

Турченко Василь Олександрович,

за участі запрошених осіб:

Матюх Сергій Анатолійович - ректор ЗВО, Олександренко Віктор Петрович - декан факультету інженерної механіки, Шулик Василь Васильович - член проектної групи ОП "Архітектура та містобудування" – представник ЗВО,

Кайдановська Олена Олександрівна – керівник експертної групи,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Хмельницький національний університет
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	23826
Назва ОП	Архітектура та містобудування
Галузь знань	19 Архітектура та будівництво
Спеціальність	191 Архітектура та містобудування
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 11, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Погоджуємося з висновком ЕГ що наслідування освітніх традицій університету сприяє підвищенню якості освіти та послідовній інтеграції у Європейський і світовий освітній простір. Акцент ОП робиться на посиленій увазі до збереження культурних надбань і своєрідності архітектурного середовища Хмельниччини, оновлення архітектури у синтезі традицій та інновацій.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

Такі документи, як Положення про участь стейкхолдерів <https://is.gd/wWO9QU>, здобувачів вищої освіти <https://is.gd/sQm8Pf> засвідчують уважне відношення адміністрації університету до підвищення якості освіти в цілому та специфіковані до спеціальності Архітектура та містобудування.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Згідно програми розвитку, Хмельницький потребує велику кількість архітекторів-фахівців "готових до втілення стратегічних цілей міста в інтеграції традицій минулого та сучасних тенденцій світової архітектури". У тематиці курсових і дипломних робіт відображено напрям на збереження традицій, регіональних особливостей українського міста та його архітектури. Повідомляється, що в ОП враховано досвід реалізації програм підготовки бакалаврів вітчизняних ЗВО (Політехнічного ун-ту Полтави, НУЛП, КНУБА, ВНТУ) та закордонних Технологічно-природничого ун-ту Бидгощ, Польща (<https://wbaiis.utp.edu.pl/plany-studiow/>), Технологічного ун-ту (Бялосток, Польща <https://wa.pb.edu.pl/studenci/organizacja-toku-studiow/>). ЕГ виявила наступні недоліки: недостатній тематичний інтеграції проектування з теоретичними курсами, вивченням професійних програм та технологій для підвищення конкурентоздатності ОП.

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

Погоджуємося з висновком ЕГ. Рекомендуємо переглянути проектування освітнього процесу ОП з метою освоєння прогресивного досвіду провідних університетів України та Європи щодо тематичній інтеграції проектування з теоретичними курсами, вивчення професійних програм та технологій, збільшення обсягу архітектурного проектування, початку його вивчення вже з 1 курсу, оптимальній послідовності дисциплін.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Обсяг освітньої програми становить 240 кредитів ЄКТС, що відповідає Закону України «Про вищу освіту».

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

ОП побудована за старими академічними зразками та не в повній мірі відповідає сучасним уявленням про професійну підготовку архітекторів. Потрібно зробити деякі зауваження: Переважають технічні дисципліни і недостає профільних. На 1 курсі в дисципліні «Архітектурна графіка і основи проектування» архітектурне проектування взагалі відсутнє; курс «Основи композиції» спирається на формальну теорію композиції, але не містить деяких розділів (масштаб, симетрія, тектоніка тощо); курс «Історія мистецтв, архітектури та містобудування» не містить XX – XXI століть, що означає що студент не буде знайомитись з сучасним досвідом проектування та новітніми тенденціями у світовій архітектурі, тому треба цей період розвитку архітектури винести в окремий курс «Сучасної архітектури»; також недоліком є те, що курс «Історії» не містить семінарських занять, що ускладнює його освоєння; курс «Архітектурне проектування» немає завдань з проектування складних за функцією та типологією об'єктів; видається зайвим проект міста на 100 тис. мешканців, але потрібен проект реконструктивної середовищної містобудівної проблематики; можливо об'єднання таких дисциплін як «Основи містобудування» та «Архітектурне проектування поселень та великих будівель і комплексів», або перенесення останнього у вибірковій дисципліні. Курс «Основи реконструкції» необхідно доповнити хоча б основними уявленнями про реставрацію, бо місто Хмельницький та весь цей регіон багаті на пам'ятки архітектури що потребують якнайшвидшій реконструкції та реставрації. Розвиток цієї дисципліни міг би скласти специфіку архітектурної спеціалізації Хмельницького університету.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

В цілому зміст ОП відповідає предметній області спеціальності 191 Архітектура та містобудування та Стандарту спеціальності, але є зауваження. Погоджуємося з висновком ЕГ в тому, що «недоліком є віднесення професійно вагомих курсів вивчення комп'ютерних технологій і програмних засобів архітектурно-проектної діяльності до вибіркового ОК. Такі освітні компоненти як Архітектурне проектування потрібно починати вивчати з 1 курсу (можливо з 2 семестру). З ціллю оптимізації навчального навантаження потрібно розвантажити 1 курс, де міститься 12 дисциплін. Натомість 4 курс міг би бути більш інформаційно навантаженим.

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії. Однак потрібно змінити розподіл деяких дисциплін між обов'язковими та вибілковими. Погоджуємося також з висновком ЕГ, «що дисципліни: Основи теорії споруд, Ландшафтна архітектура, Будівельна фізика, Основи комп'ютерної графіки та інформаційних технологій, Прикладні програми архітектурного проектування, Правознавство і містобудівне законодавство, Проектування інтер'єру - об'єктивно є обов'язковими та забезпечують обов'язкові компетентності та ПРН Стандарту (СК02,04,06,07,08,14,19,20), їх доцільно вивести з вибіркового до основних компонентів, натомість урізноманітнити пропозиції, що забезпечить реальну можливість вільного вибору дисциплін». Наприклад, вибілковими могли б стати «Реставрація пам'яток архітектури», «Безпека життєдіяльності, охорона праці та екологічна безпека» та «Основи кольорознавства» що дало б змогу посилити профільні предмети.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

Практична підготовка здобувачів вищої освіти передбачена програмою (4 практики). На базі Хмельницькагропроект та ТОВ «Земельно-аграрний центр «Карат» проходить переддипломна практика. Бажано розширити коло проектних організацій, що дасть можливість урізноманітнити профілі спеціалізації.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

Розвиток соціальних навичок фахівця передбачає активну соціальну позицію майбутнього архітектора. Його увага має бути прикута до проблем урбанізму, архітектурної забудови та утримання пам'яток свого міста. Ці навички здобуваються на протязі практик, у дискусіях продовж курсу проектування, тощо.

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

Зміст освітньої програми відповідає стандарту професії.

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

Згодні з висновком ЕГ. Логічно було б узгодити зміст таких дисциплін як Арх. конструкції, Будівельні конструкції, Основи теорії споруд та Опір матеріалів. Перший курс перевантажений (12 предметів).

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Дуальна освіта можлива, але ще не застосовувалась на спеціальності Архітектура та містобудування.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Правила прийому зрозумілі і доступні на сайті ХНУ. Вступ на перший курс за ОП здійснюється на основі конкурсного відбору з урахуванням результатів творчого конкурсу. Для підготовки абітурієнтів спеціальності 191 діють підготовчі курси з рисунку та креслення терміном 1 місяць. Рекомендуємо зробити більш фундаментальні творчі курси або школу з архітектурною підготовкою терміном 1 рік.

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

Наявність творчого конкурсу (з рисунку та креслення), який оцінюється з коефіцієнтом 0,4 дають можливість врахувати особливості самої освітньої програми за спеціальністю Архітектура та містобудування.

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Передбачено умови перезарахування кредитів за отриманими результатами навчання відповідно до нормативної бази ЗВО за конкретною спеціальністю. ЕГ виявила що, процедура визнання результатів навчання, здобутих у інших ЗВО є дещо ускладненою, але прецедентів переходу студентів з інших ЗВО ще не було.

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У ХНУ регламентовано питання визнання результатів навчання, які отримані в неформальній/інформальній освіті, що враховано у ОП Архітектура та містобудування. На даний час такої практики не здійснювалось.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Погоджуємося з висновком ЕГ щодо необхідності розвитку методів та форм навчання.

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

Інформація про зміст дисциплін доступна учасникам освітнього процесу, але в силабусах або програмах надається не досить повна інформація. Доцільно розширити змістовні розділи цих документів.

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

Треба відзначити спрямованість науково-дослідної роботи, спрямованої на вивчення «Народної архітектури Поділля», що привертає увагу студентів до місцевої архітектурної спадщини. Наявне стимулювання участі студентів у міжнародних наукових конференціях та інших заходах. Однак ЕГ відзначила що «на даний час робота не систематизована, немає затвердженої наукової теми кафедри АМ за напрямом «Архітектура та містобудування», у ХНУ немає наукового збірника з можливістю публікації за спеціальністю 191 (Вісник ХНУ виходить за іншими напрямками)».

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Треба надати позитивну оцінку активній видавничій діяльності архітектурної кафедри. Особливу увагу викликають видання Ю.Земський монографія «Зародження українського модерного націотворення», 2018 та Г.Негай, Н.Машовець «Історія мистецтв, архітектури та містобудування: Архітектура України від давніх часів до XXI ст» навч. посібник, 2021, які спрямовані на відродження української автентичності та привертають увагу студентів до архітектурної спадщини України.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

Погоджуємося з висновком ЕГ.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

ОП передбачає поточний та підсумковий контроль результатів навчання, але деякі дисципліни мали б оцінюватись більш специфічним способом, наприклад, Історія мистецтв, архітектури та містобудування мала б мати семінари та аналітичні завдання, а потім залік або екзамен; Архітектурне проектування – клаузури з оцінкою, захист проекту; Архітектурна композиція – регулярні лекції що чергуються з практичними заняттями, на яких виконуються творчі завдання, що оцінюються, а потім іспит з теорії композиції. Рекомендуємо переглянути та навести лад у питанні контрольних заходів та критеріїв оцінювання навчальних робіт.

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

На ОП державна атестація планована у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи (проекту), що є вимогою Стандарту вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 191 Архітектура та містобудування, затвердженого МОН України 16.06.2020. Позитивним є регіональний контекст дипломних проектів за основним фокусом ОП. Погоджуємося з висновком ЕГ щодо розподілу часу на дипломний проект.

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють

процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Правила проведення контрольних заходів доступні і відомі усім учасникам освітнього процесу. Електронна система обліку успішності дещо обтяжена для викладача, бо потребує дублювання декількох параметрів. Рекомендуємо спрощення системи обліку успішності.

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

Норми фахової етики в архітектурній діяльності та академічної доброчесності дотримуються.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми достатньо висока, але серед викладачів превалюють фахівці технічного профілю. Їх профілі демонструють зацікавленість технічними проблемами. Рекомендуємо посилити колектив кафедри фахівцями, що займаються проблемами теорії, історії та практики сучасної архітектури та можуть розвинути художню компоненту архітектурного навчання.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

Погоджуємося з висновком ЕГ.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

Кафедра має достатньо широкий спектр зв'язків зі стейкхолдерами. Бажано посилити зв'язок з місцевими органами влади за для провадження проектних робіт в експериментальному режимі на основі місцевої документації та містобудівних потреб Хмельницького (генплани, реконструкції місцевих пам'яток, тощо).

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

6.4 На кафедрі Архітектури та містобудування проводиться активна робота залучення практикуючих архітекторів та роботодавців до учбового процесу. Проводяться лекції, майстер-класи, бесіди.

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

ХНУ сприяє підвищенню професійного рівня викладачів. Згодні з висновком ЕГ що «для досягнення цілей ОП бажано розвивати практику стажування викладачів у закордонних закладах освіти».

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

Позитивною практикою ЗВО є матеріальна відзнака викладачів, що стажувались за кордоном або зробили публікації у наукометричних базах Scopus та WoS.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

Матеріальна база ХНУ досить потужна. Наявне навчально-методичне забезпечення в цілому відповідає цілям, але слід посилити роботу з наповнення методичної літератури теоретичними працями по сучасній архітектурі, проектуванню, теорії композиції тощо.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

ХНУ забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

Згідні з позитивною оцінкою ЕГ щодо безпечності освітнього середовища.

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

В цілому заклад забезпечує соціальну підтримку студентів. Бажано посилити спеціальну інформаційну підтримку, розвинути спектр допоміжної учбової літератури, забезпечити доступ до провідної архітектурної літератури про сучасні західні досягнення в архітектурі та урбаністиці.

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

Погоджуємося з висновком ЕГ щодо необхідності покращення умов для здобувачів з особливими освітніми потребами.

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Підтверджено дотримання колективом ХНУ політики та процедур вирішення конфліктних ситуацій.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

В ХНУ існує п'яти рівнева система діагностування стейкхолдерами якості освіти на різних організаційних рівнях системи внутрішнього забезпечення якості.

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

Підтверджено, що здобувачі вищої освіти мають можливість впливати на зміст дисциплін, які вони вивчають.

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

Рекомендації щодо залучення роботодавців до перегляду освітньої програми сушні: залучати більше архітекторів практиків до аудиторних занять, втілювати новітні інтерактивні методи навчання, активізувати колективні

обговорення ОК ОП з залученням стейкхолдерів, посилити вивчення ділової документації, розвиток матеріальної бази.

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

Оскільки кафедра АМ ще не має випускників, то і інформації щодо їх кар'єрного росту поки що немає.

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

Погоджуємося з висновком ЕГ.

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Оскільки акредитація є первинною, результатів зовнішнього забезпечення якості вищої освіти, які беруться до уваги під час удосконалення ОП, відсутні.

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

ЕГ відмітила зацікавленість та готовність усіх членів академічної спільноти до удосконалення та спільного вирішення питань задля досягнення підвищення якості освіти, та недостатню обізнаність студентів щодо своїх прав впливу на якість освіти.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу досить чіткі та зрозумілі, викладені на сайті ХНУ.

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

Згодні з висновком ЕГ.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

Труднощі з пошуком інформації виникають у зв'язку з тим, що ОП з архітектури та містобудування розміщена на сторінці факультету інженерної механіки, а назва факультету не вказує прямо на наявність архітектурної програми підготовки. Для кращого інформування доцільно подавати матеріали для вступників по спеціальностях.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

не застосовується

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

не застосовується

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

не застосовується

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Наслідування освітніх традицій університету сприяє підвищенню якості освіти та послідовній інтеграції у Європейський і світовий освітній простір. Рекомендуємо посилити увагу до збереження культурних надбань і своєрідності архітектурного середовища Хмельниччини, оновлення архітектури у синтезі традицій та інновацій. Рекомендуємо переглянути ОП з метою освоєння прогресивного досвіду провідних університетів України та Європи щодо тематичної інтеграції проектування з теоретичними курсами, вивчення професійних ІТ програм та технологій, збільшення обсягу архітектурного проектування, початку його вивчення вже з 1 курсу, оптимальній послідовності дисциплін.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

ОП побудована за старими академічними зразками та не в повній мірі відповідає сучасним уявленням про професійну підготовку архітекторів. Потрібно зробити деякі зауваження: Переважають технічні дисципліни і недостає профільних. На 1 курсі в дисципліні «Архітектурна графіка і основи проектування» архітектурне проектування взагалі відсутнє; курс «Основи композиції» спирається на формальну теорію композиції, але не містить деяких важливих розділів; курс «Історія мистецтв, архітектури та містобудування» не містить ХХ – ХХІ століть, що означає що студент не буде знайомитись з сучасним досвідом проектування та новітніми тенденціями у світовій архітектурі, тому треба цей період розвитку архітектури винести в окремий курс «Сучасної архітектури»; курс «Історії» не містить семінарських занять, що ускладнює його освоєння; курс «Архітектурне проектування» немає завдань з проектування складних за функцією та типологією об'єктів; видається зайвим проєкт міста на 100 тис. мешканців, але потрібен проєкт реконструктивної середовищної містобудівної проблематики; можливо об'єднання таких дисциплін як «Основи містобудування» та «Архітектурне проектування поселень та великих будівель і комплексів», або перенесення останнього у вибіркові дисципліни. Курс «Основи реконструкції» необхідно доповнити хоча б основними уявленнями про реставрацію, бо місто Хмельницький та весь цей регіон багаті на пам'ятки архітектури що потребують якнайшвидшої реконструкції та реставрації. Розвиток цієї дисципліни міг би скласти специфіку архітектурної спеціалізації Хмельницького університету. Недоліком є віднесення професійно вагомих курсів вивчення комп'ютерних технологій і програмних засобів архітектурно-проектної діяльності до вибіркового ОК. З ціллю оптимізації навчального навантаження потрібно розвантажити 1 курс. Натомість 4 курс міг би бути більш

інформаційно навантаженим. дисципліни: Основи теорії споруд, Ландшафтна архітектура, Будівельна фізика, Основи комп'ютерної графіки та інформаційних технологій, Прикладні програми архітектурного проектування, Правознавство і містобудівне законодавство доцільно вивести з вибіркового до основних компонентів, натомість вибіркочими могли б стати «Реставрація пам'яток архітектури», «Безпека життєдіяльності, охорона праці та екологічна безпека» та «Основи кольорознавства». Логічно було б узгодити зміст таких дисциплін як Арх. конструкції, Будівельні конструкції, Основи теорії споруд та Опір матеріалів.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рекомендуємо зробити більш фундаментальні творчі курси або школи з архітектурною підготовкою терміном 1 рік.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Необхідно посилити роботу у напрямку розвитку методів та форм навчання, ознайомлення з досвідом вітчизняних та закордонних вишів архітектурного профілю. Доцільно розширити змістовні розділи профільних силабусів. Треба відзначити спрямованість науково-дослідної роботи на вивчення «Народної архітектури Поділля» та архітектурної спадщини Хмельницького, що може стати специфічною відзнакою ОП з архітектури та містобудування.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Деякі дисципліни мали б оцінюватись більш специфічним способом, наприклад, Історія мистецтв, архітектури та містобудування мала б мати семінари та аналітичні завдання, а потім залік або екзамен; Архітектурне проектування – клаузури з оцінкою, захист проекту; Архітектурна композиція – регулярні лекції що чергуються з практичними заняттями, на яких виконуються творчі завдання, що оцінюються, а потім іспит з теорії композиції. Позитивним є регіональний контекст дипломних проектів за основним фокусом ОП. Рекомендуємо спрощення системи обліку успішності.

Критерій 6. Людські ресурси

Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми достатньо висока, але серед викладачів превалюють фахівці технічного профілю. Їх профілі демонструють зацікавленість технічними проблемами. Рекомендуємо посилити колектив кафедри фахівцями, що займаються проблемами теорії, історії та практики сучасної архітектури та можуть розвинути художню компоненту архітектурного навчання. Бажано посилити зв'язок з місцевими органами влади за для провадження проектних робіт в експериментальному режимі на основі місцевої документації та містобудівних потреб Хмельницького.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Слід посилити роботу з наповнення методичної літератури теоретичними працями по сучасній архітектурі, проектуванню, теорії композиції тощо. Бажано посилити спеціальну інформаційну підтримку, розвинути спектр допоміжної учбової літератури, забезпечити доступ до провідної архітектурної літератури про сучасні західні досягнення в архітектурі та урбаністиці.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

У ЗВО діє п'яти рівнева система діагностування стейкхолдерами якості на різних організаційних рівнях системи внутрішнього забезпечення якості, але вона видається занадто складною.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Для кращого інформування здобувачів вищої освіти доцільно подавати матеріали для вступників по спеціальностях.

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Відсутні

***

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ТОВБИЧ ВАЛЕРІЙ ВАСИЛЬОВИЧ